Vammaisneuvostojen asema uudessa kuntalaissa

Vammaisneuvostojen yhteiskokous, Vetreassä 1.3.2016,

hallintojohtaja Esa Laukkanen

Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus

- Kunnan asukkaiden suoraa osallistumisoikeutta koskevat säännökset on koottu kuntalain 4. lukuun
- Tärkeimpänä: äänioikeus, osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet, aloiteoikeus, tiedottaminen, kunnallinen kansanäänestys ja kansanäänestysaloite
- Äänioikeus ja äänestysoikeus : 18 vuotta täyttäneillä Suomen, Eu:n ja Islannin ja Norja kansalaisilla, joilla on kotikunta Suomessa ja muut ulkomaalaiset, joilla kotikunta ollut Suomessa kahden vuoden ajan 51 pv ennen vaaleja
- Kuntalain 27 §:n mukaan valtuuston on pidettävä huolta siitä, että kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on edellytykset osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan
- Erilaisten kuulemistilaisuuksien järjestäminen ja asukkaiden mielipiteiden selvittäminen ennen päätöksentekoa

Vammaisneuvostot

- Vammaispalvelulain 13 §:n mukaan kunnanhallitus voi asettaa vammaisneuvoston, jossa vammaisilla henkilöillä sekä heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla riittävä edustus. Vammaisneuvosto on vammaisten henkilöiden ja heidän järjestöjensä sekä kunnan hallinnon edustajien neuvoa-antava yhteistyöelin.
- Vuonna 2011 toimi 148 vammaisneuvostoa, suurin osa kuntakohtaisia, yhdistettyjä vammais- ja vanhusneuvostoja toimi kuusi
- Vammaispalvelulain säännökset vammaisneuvostosta siirtyvät uuteen kuntalakiin
- Vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien turvaamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vammaisneuvosto
- Vammaisneuvosto voi olla useamman kunnan yhteinen
- Vammaisilla henkilöillä, heidän omaisillaan ja järjestöillään tulee olla vammaisneuvostossa riittävä edustus
- Kunnanhallituksen on huolehdittava vammaisneuvoston toimintaedellytyksistä

- Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä vammaisten henkilöiden hyvinvoinnin, terveyden, osallisuuden, elinympäristön, asumisen, liikkumisen, päivittäisistä toiminnoista suoriutumisen taikka heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta
- Toimintaedellyksistä ja asemasta samat säännökset kuin nuorisoneuvostolla ja vanhusneuvostolla
- Käytetään nimitystä vaikuttamistoimielin, ei kunnan varsinaisia toimielimiä
- Ei voi tehdä muutoksenhakukelpoisia hallintopäätöksiä, ei voida siirtää kuntalain mukaista toimivaltaa
- Työtavat voivat olla vapaamuotoisempia ja toimielimen itsensä päätettävissä

Toimintaedellytykset

- Toimintaedellytyksistä huolehtiminen tarkoittaa mm sitä, että kunta osoittaa kokoustilan, huolehtii kokousten järjestämisestä, vastaa kokouskuluista ja antaa tarvittaessa apua kokousasioiden valmisteluun ja kokouksen sihteerin tehtäviin
- Kokouspalkkioiden maksaminen kunnan omassa harkinnassa, voidaan noudattaa kunnan luottamushenkilöiden palkkiosääntöä

Vammaisneuvostojen toiminnan tulevaisuus

- Maakunta- ja Sote-uudistus suuri kysymysmerkki, miten järjestetään vaikuttaminen maakunnan tasolla, syntyykö maakunta-tasoisia –neuvostoja
- Vaikuttaminen peruskunnan tasolla jatkuu, mutta peruskunnan vaikutus-mahdollisuudet maakunta-tasoisiin ratkaisuihin heikkenee olennaisesti
- Strategian ja vammaispoliittisen ohjelman vaikutus korostuu